

Nr 1213

Av herr **Hermansson**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 112, med förslag till lag om ändring i landstingslagen den 14 maj 1954 (nr 319), m. m.

(Lika lydande med motion nr 1054 i Första kammaren)

I Kungl. Maj:ts förslag till »Lag om antalet landstingsmän och valkretsindelningen i Stockholms läns landstingskommun för valperioden 1971—1973» fastställes antalet ledamöter i landstinget till 149. Det innebär en stark begränsning av antalet ledamöter.

Med det valkretssystem som förutsättes och den starka begränsningen av antalet mandat är den situationen fullt tänkbar att ett parti som blir representerat i riksdagen från Stockholms län blir orepresenterat i landstinget. Den föreslagna ordningen innebär en begränsning av den kommunala demokratin. En motsatt utveckling, ökad kommunal demokrati, måste eftersträvas.

Det föreslagna antalet mandat, 149, motsvarar ungefär vad enbart nuvarande Stockholms läns landsting skulle fått för nästa mandatperiod enligt gällande landstingslag. Då Stockholms stad har en större befolkning än nuvarande landstingsområdet betyder det att antalet mandat, jämfört med nuvarande landstingslag, skurits ned med över hälften.

Det finns inget hållbart motiv för denna kraftiga nedskärning. I fråga om det angivna motivet — att den nya landstingsförsamlingen skulle bli arbetsdugligare med mindre antal ledamöter — kan erinras om att den nya enkammarriksdagen får 350 mandat eller betydligt över hundra flera än i nuvarande andra kammaren. Grundlagsskrivarna har tydligen inte haft någon oro för den nya församlingens arbetsduglighet. Det finns i och för sig inga starkare motiv för andra representationsnormer i Stockholms läns än i andra landsting. Den enda oförmligheten med bibehållande av oförändrade representationsnormer vid val av ledamöter till det kommande »storlandstinget» skulle vara att Stockholms stad finge utse betydligt fler landstingsmän än stadsfullmäktigeledamöter. Några fler sammanträdesdagar per år kan däremot inte vara någon avgörande fråga.

Vi vänder oss bestämt mot den orimliga besvärning som nu föreslås och som kan ge intryck av att starka hänsyn tagits till partitaktiska beräkningar. Även om antalet mandat skulle utökas med ett femtiotal skulle detta självfallet i mycket liten grad påverka arbetsförhållandena i det nya lands-

tinget. En sådan ökning skulle däremot medföra flera uppenbara fördelar. Med 199 mandat skulle stockholmsvalkretsarna få i stort sett lika många landstings- som stadsfullmäktigemandat. Det skulle betyda att de olika partierna skulle få en likvärdig representation i landstinget och stadsfullmäktige, vilket vore mycket rimligt med hänsyn till att så stora delar av den nuvarande primärkommunala verksamheten i Stockholm överföres till det nya landstinget. För det nuvarande landstingsområdets del skulle nedskärningen av mandatantalet ändå uppgå till 1/3 i förhållande till nuvarande lag men ändå möjliggöra ett minsta mandatantal av 10 i varje valkrets. Härigenom skulle större partier komma att gynnas i väsentligt mindre grad än enligt föreliggande förslag.

Vid frågans förberedande behandling i landstinget och Stockholms stadsfullmäktige har yrkanden framkommit om tilläggsmandat i stil med vad som kommer att gälla för riksdagen. Då frågan om tilläggsmandat vid kommunala val är föremål för utredning i kommunalvalskommittén, avstår vi från att i detta sammanhang ställa förslag härom, även om ett undantag för Stockholms läns landsting väl kunde motiveras med att detta landsting i alla fall får en särlagstiftning i fråga om valkretsar och representationsnormer. Vi vill för vår del tillägga, att ett system med tilläggsmandat även vid kommunala val är starkt motiverat i syfte att skapa rättvisa mellan partierna.

Med hänsyn till vad som ovan anförts hemställas,

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 112 måtte besluta att företaga följande ändringar i föreliggande förslag till

»Lag om antalet landstingsmän och valkretsindelningar i Stockholms läns landstingskommun för valperioden 1971—1973»:

1 §.

Antalet ledamöter i landstinget skall vara 199.

4 §.

Valkrets skall bestå — — — valkretsar.

Valkretsarna skall utformas så att minst 10 mandat kan beräknas komma att tilldelas varje valkrets och, om det icke medför olägenhet, valkretsarna får lika många mandat var.

Stockholm i maj 1969

C. H. Hermansson (vpk)